អាពាហ៍ពិពាហ៍បុរាណខ្មែរ

រូបភាពប្រាសាទបន្ទាយស្រី

រៀបរៀងដោយ

អតីតសាស្ត្រាចារ្យ លី សុវីរ

ភ្នំពេញ

បោះពុម្ពលើកទី១

ព.ស.២៥៥៦ គ.ស.២០១២

www.elibraryofcambodia.org

អាពាហ៍ពិពាហ៍បង្គ្រប់

ស្តីពី

~ ពិធីធ្វើក្រួងពាលី ទំព័រ ១២

~ ពិធីចំរើនព្រះបរិត្ត ទំព័រ ១៩

~ ពិធីសែនក្បួចដៃ ទំព័រ ២៣

~ ពិធីកាត់ខាន់ស្លា ទំព័រ ២៥

~ ពិធីលាងជើង ទំព័រ ៣៨

~ ពិធីសំពះផ្ទឹម

~ ពិធីគោងស្បៀ

~ រិះគន់ស្ថាបនា

រៀបរៀងដោយ

អតីតសាស្ត្រាចារ្យ លី សុធីរ

បោះពុម្ពលើកទី ១

ព.ស. ២៥៥៦ គ.ស. ២០១២

www.elibraryofcambodia.org

អារម្ភកថា

ខ្ញុំបានសិក្សាយល់ច្បាស់ថា ប្រការទាំងឡាយនៃប្រពៃណីអ្វីមួយ ដែលចាស់បុរាណលោកបានអោយអនុវត្ត ហើយរស់នៅបានជាងពីរពាន់ឆ្នាំហើយនោះ យើងត្រូវតែរក្សាទុក, ពីព្រោះខ្ញុំយល់ថា

១. បុព្វបុរសខ្មែរ លោកបានបង្កើតប្រពៃណីអ្វីមួយ លោកបានថ្លឹងថ្លែង ពិចារណា ពិភាក្សាបានល្អិតល្អន់ណាស់, បើប្រពៃណីអាពាហ៍ពិពាហ៍វិញ បើប្រាសចាកពីមូលបញ្ហានៃរបបមាតាធិបតេយ្យខ្មែរ លោកមិនព្រមបង្កើតអោយកូនខ្មែរ យកមកអនុវត្តតាមឡើយ ។

២. ប្រសិនបើប្រពៃណីណានោះ លោកបានអោយអនុវត្តតាមបានជាងពីរពាន់ឆ្នាំ យើងត្រូវតែថែរក្សាទុក ពីព្រោះ ការប្រព្រឹត្តតាមប្រពៃណីនោះ មិនមែនធ្វើអោយមានបាបបុណ្យ រឺមានឧបទ្រព្យចង្រៃអ្វីកើតមានដល់ខ្លួនឡើយដែរ ។

ប៉ុន្តែបើមានពេលខ្លី រឺមានធនធានតិច មិនអាចធ្វើបាន យើងអាចលើកទុកមួយអន្លើសិន រឺយើងយកចំនួនណាមួយមកធ្វើ តាមធនធាន និងពេលវេលាជាការល្អ ពីព្រោះ យើងចេះ និងយល់ប្រពៃណីបានខ្លះហើយ តែក្រែងយើងមិនបានយល់ន័យ នៃពិធីដែលបុព្វបុរសខ្មែរបានបង្កើតអោយយើងអនុវត្ត ។

បណ្ឌិត លី សុវីរ

រក្សាសិទ្ធិ

www.elibraryofcambodia.org

ចំណាប់អារម្មណ៍

ខ្ញុំបានអានដោយយកចិត្តទុកដាក់នូវសៀវភៅ

- អាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរ ភាគ ១ និងភាគ ២ ឆ្នាំ ១៩៩៥
- អាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរកំពុងមានវិបល្លាស ឆ្នាំ ២០០៧
- អាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរប្រៀបធៀប ឆ្នាំ ២០០៨
- អាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរបន្ថែម ឆ្នាំ ២០១០
- អាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរបង្រួប ឆ្នាំ ២០១២

ស្នាដៃស្រាវជ្រាវរបស់លោកបណ្ឌិត ពិតជាមានការលំបាកជាច្រើនណាស់ និងមានទស្សនាទាន ដែលអាចទទួលបាន ហើយនិងអាចឱ្យអ្នកអានទាំងឡាយស្គាល់ ស្រឡាញ់វប្បធម៌ អរិយធម៌របស់ខ្មែរយើង និងជាទិន្នន័យពិសេស ផ្សំ នឹងទិន្នន័យធម្មានុរូបកម្មរាជានិយមខ្មែរ ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ ដែលបានធ្វើឱ្យខ្ញុំរកឃើញជាសម្មតិកម្ម នូវលក្ខខណ្ឌរបស់ក្សត្រី លីវ យី ដាក់ទៅលើ ហ៊ុន ទៀន ។

បណ្ឌិត មីន ស៊ាន

www.elibraryofcambodia.org

ចំណាប់អារម្មណ៍

ខ្ញុំសូមកោតសរសើរដោយស្មោះ ចំពោះលោកព្រឹទ្ធាចារ្យបណ្ឌិត **លី សុវី** ដែលបានខិតខំព្យាយាមធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវបានស៊ីជំរៅលើអាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរ។ ការណ៍ដែលមាន ឯកសារអាពាហ៍ពិពាហ៍បង្រួប់នេះដោយសារតែគាត់រកឃើញថ្មីៗទៀតដែលមិនទាន់បានសរសេរ និងវិភាគនៅក្នុងស្នាដៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរមុនៗរបស់ គាត់។

ឯកសារនេះជាសក្ខីកម្មយ៉ាងប្រត្យក្សបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់តាមរយៈការរៀបចំពិធីបទចំរៀងនានាក្នុងពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ថា សង្គមខ្មែរជាសង្គមមាតាធិបតេយ្យដែលបានអោយអំនាចនិងតំលៃដល់នារីខ្មែរថាជាមេ ជាម្ដាយ ជាអ្នកមាន ប្រាជ្ញាឈ្លាសវៃ ម៉ត់ចត់ ឧស្សាហ៍ព្យាយាម សន្សំសំចៃ ជាអ្នករក្សាទុកដាក់ទ្រព្យសម្បត្តិ ជាសិរីសួស្ដី ជាមង្គលនៅក្នុងគ្រួសារ និងសង្គម។

នៅក្នុងទស្សនៈអភិរក្ស និង អភិវឌ្ឍអ្នកដឹកនាំអនុវត្តត្រូវធ្វើយ៉ាងណាអោយរក្សាបានពណ៌សម្បុរប្រពៃណីជាតិមួយដែលធ្លាប់រុងរឿងពីអតីតកាលកាន់តែមានពន្លឺចាំងចែងរុងរោចន៍ថែមទៀត។

សូមអោយប្រពៃណី និងអរិយធម៌ខ្មែររស់នៅ និងរក្សាបានពណ៌សម្បុរជាតិជានិច្ចនិរន្តរ៍។

លី សុម្មនី

www.elibraryofcambodia.org

ប្រពៃណីខ្មែរ

ពីនិយមន័យ នៃពាក្យនីមួយៗ

នៅក្នុងប្រពៃណីអាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរ

បុព្វបុរសខ្មែរ បានបង្កើតប្រពៃណីខ្មែរ មានពិធីរៀបអាពាហ៍-ពិពាហ៍កូនចៅជាដើម ទុកអោយកូនចៅខ្មែរធ្វើតាម សុទ្ធតែបានបង្កប់និយមន័យ ជាអត្ថប្បដិរូប ។

ដូចជា ពិធីចំរើនព្រះបរិត្ត, ពិធីសែនគូចដៃ, ពិធីធ្វើធ្មេញ មាន (ពិធីក្រាលអង្កររាប, បុកលក្ខ,...) ពិធីកាត់ខាន់ស្លា, លាងជើង ជាដើម សុទ្ធតែបានបង្កប់និយមន័យ ជាអត្ថប្បដិរូប នៅក្នុងពិធីនីមួយៗនោះ ។

លុះកូនខ្មែរ បានយកប្រពៃណីនីមួយៗនោះ មកអនុវត្តតាម ដោយមិនបានយល់ពីនិយមន័យនោះបានច្បាស់លាស់ ក៏តែងអនុវត្ត តាមភាពស្មានៗខ្លះ ធ្វើអោយការអនុវត្តនោះ មានលក្ខណៈប្លែកៗពីគ្នា ដែលធ្វើអោយមានទំនាស់កើតមាននៅក្នុងសង្គមខ្មែរ ។

ការយល់ឃើញបែបនេះ ទើបខ្ញុំចាប់សរសេរពីនិយមន័យ នៃពាក្យប្រពៃណីអាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរ មកពន្យល់តាមលំដាប់ពិធីប្រពៃណីនីមួយៗ ដើម្បីធ្វើអោយកូនខ្មែរ បានយល់ពីបំនងរបស់បុព្វបុរសខ្មែរបាន

www.elibraryofcambodia.org

ច្បាស់ ដើម្បីធ្វើពិធីនីមួយៗនោះ អោយស្របគ្នា ទៅតាមគោលគំនិតរបស់បុព្វបុរសខ្មែរ ដែលបានបង្កើតរបបមាតាធិបតេយ្យ ទុកអោយកូនខ្មែរថែរក្សា ។

អ្វីហៅថា របបមាតាធិបតេយ្យ?

តើរបបមាតាធិបតេយ្យ កើតមាននៅក្នុងសង្គមខ្មែរ ដោយមានបំនងអ្វី?

គេបានថែរក្សារបបមាតាធិបតេយ្យ នៅក្នុងសង្គមខ្មែរ តើមានលក្ខណះបែបណា? ក្នុងគោលបំនងចង់បានអ្វី?

បណ្តាត្រកូលខ្មែរទាំងអស់ បើត្រកូលខ្មែរណាមួយមានកូនស្រី គេតែងរកពិធីអប់រំកូនស្រីនោះ អោយបានយល់ពីរបបមាតាធិបតេយ្យ តាំងពីកូនស្រីនោះនៅតូច រហូតដល់ចាស់ អោយបានយល់ថា ខ្លួនជាស្រីត្រូវរៀបចំធ្វើខ្លួនបែបណា ដើម្បីធ្វើខ្លួនអោយរស់នៅក្នុងសង្គមមនុស្សមានធម៌មនុស្ស (**សម្ធំ ខន្តី កតញ្ញូ**) សំរាប់ថែរក្សាខ្លួន ។

ដូចនេះ នៅក្នុងសង្គមខ្មែរ ស្រីជាមេសង្គម លោកខំថែរក្សាកូនអោយមានជីវិតរស់នៅបានល្អ មានសុខភាពល្អ បានទទួលចំនេះដឹងពីសង្គមបានល្អ ដូចជាម្តាយ បានអប់រំកូនស្រីអោយមានកាយវិការទន់ភ្លន់ មានវាចាពីរោះ មានរឹកពាសុភាពរាបសា ទៅរកមនុស្សដែលជាចាស់

www.elibraryofcambodia.org

ព្រឹទ្ធាចារ្យ អ្នកមានសុចរិតធម៌ ព្រហ្មចរិយធម៌ សីលធម៌ខ្ពស់នៅក្នុងសង្គម រហូតដល់ចាស់ ។

បើអប់រំកូនស្រីប្រុសបានល្អ លុះត្រាតែព្រះមាតាខ្លួនឯង ចេះធ្វើខ្លួនអោយរស់នៅក្នុងសង្គមខ្លួនបានល្អ មានកាយវិការទន់ភ្លន់ មានវាចាពីរោះពិសា ចេះគោរពចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ....បានល្អ ទើបអប់រំកូនស្រីប្រុសបានល្អដែរ ។ ប្រសិនបើព្រះមាតាណា ដែលអប់រំខ្លួនអោយរស់នៅក្នុងសង្គមមនុស្សមិនបានល្អ មិនអាចអប់រំកូនស្រីប្រុសបានល្អឡើយ ។

ដូចនេះ នៅក្នុងសង្គមខ្មែរ កាលបើត្រកូលណាមួយ មានកូនស្រី, ត្រកូលខ្មែរ រឺសង្គមខ្មែរ ត្រូវជួយអប់រំកូនស្រី ដែលបានកើតក្នុងសង្គមខ្មែរ រឺត្រកូលខ្មែរ អោយរស់នៅបានល្អ គឺអោយមានវាចាពីរោះ មានកាយវិការទន់ភ្លន់ មានរីកពាសុភាពរាបសា តាំងពីនៅតូចរហូតដល់ចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ ចំពោះមនុស្សស្រី ដែលជាអ្នកដឹកនាំសង្គមមនុស្សខ្មែរបន្តទៅទៀត ។

ការបង្កើតរបបមាតាធិបតេយ្យ

កាលបើសង្គមខ្មែរ បានអប់រំកូនស្រីខ្មែរ អោយបានចេះយល់ពីបញ្ហារស់នៅក្នុងសង្គមខ្មែរបានល្អហើយ ទើបលោកបង្រៀនពីកិរិយាមារយាទថ្លៃថ្នូរ សំរាប់ជាតិខ្មែរ, លោកបានអោយតំលៃលើស្រីណាដែល

www.elibraryofcambodia.org

ចេះថែរក្សាព្រហ្មចរិយធម៌របស់ខ្លួន ដែលជាកិត្តិយសសំរាប់ជាតិខ្មែរទាំងមូល គឺមិនធ្វើអោយខូចបង់កិត្តិយសដល់ជាតិខ្មែរទាំងអស់ ។

ស្រីបែបនេះ បើនាងអញ្ជើញទៅទីណា មកទីណា គេកោតសរសើរស្ញប់ស្ញែង គេខ្លបខ្លាច ពពួកទេវតាអោយពរ ព្រះព្រហ្មអោយជ័យ សិរីមង្គល កើតមានដល់នាងគ្រប់ពេលវេលា ។

តើស្ត្រីមានលក្ខណៈបែបណា ដែលលោកហៅថា ចេះថែរក្សាព្រហ្មចរិយធម៌របស់ខ្លួន? តើព្រហ្មចរិយធម៌ជាអ្វី?

បើតាមការសង្កេត នៅក្នុងសង្គមខ្មែរក្តី តាមដំនើររឿង ដែលមាននៅក្នុងសង្គមខ្មែរក្តី លោកបានអោយតំលៃថា ជានារីគ្រប់លក្ខណ៍បាន, លុះត្រាតែនារីនោះ មានៈ

- កាយវិការទន់ភ្លន់
- វាចាពីរោះពីសា
- ចិត្តស្លូតបូត
- រីកពាសុភាពរាបសា
- ចិត្តស្មោះត្រង់ ចំពោះសង្គមមនុស្ស
- អំនត់ធ្មត់ ចំពោះការងារ
- អំនត់ធន់ ចំពោះសេចក្តីស្នេហា,... ។

www.elibraryofcambodia.org

តើអំនត់ធន់ ចំពោះសេចក្តីស្នេហា មានលក្ខណៈបែបណា?

ធម្មតាមនុស្សស្រីក្តី ប្រុសក្តី សុទ្ធតែមានសេចក្តីស្នេហា ជាប្រចាំនៅក្នុងខ្លួន។ តែស្រីខ្មែរ លោកមានត្រណម (វិន័យ) ចំពោះសេចក្តីស្នេហាថា បើស្រីខ្មែរណា មានស្នេហា ចំពោះបុរសណាម្នាក់ ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីលោកមេបា សង្គមខ្មែរបានដាក់ទោសធ្ងន់ណាស់ ។

ស្រីខ្មែរមានរីកពាសុភាពរាបសា, បើប្រុសណាបានចូលទៅនិយាយពីស្នេហាចំពោះនាង ដោយមិនបានឆ្លងកាត់តាមរយៈលោកមេបាទេ នាងមិនព្រមនិយាយតបវិញ។ នាងបានធ្វើរីកពាធម្មតាសំដែងអាការធ្វើមិនដឹងមិនលឺ។ តែបើប្រុសនិយាយពាក្យណា ក្រៅពីសេចក្តីស្នេហា នាងឆ្លើយតបជាធម្មតា ។

ការឃើញរីកពានាងបែបនេះ រឹតតែធ្វើអោយគេស្រលាញ់នាងខ្លាំងឡើងៗ មិនអាចអត់ទ្រាំបាន ទើបទៅជំរាបម្តាយឪពុក។ បើម្តាយឪពុកបានដឹង ទើបម្តាយឪពុក រៀបចំទាក់ទងតាមប្រពៃណី ទៅនឹងម្តាយឪពុកកូនស្រី បើម្តាយឪពុកកូនស្រី អនុញ្ញាតអោយទាក់ ទង ទើបម្តាយឪពុកកូនប្រុស រៀបចំប្រដាប់ប្រដា ទៅស្តីដណ្តឹងកូន ស្រី។ បើម្តាយឪពុកកូនស្រីយល់ព្រម ត្រូវរៀបការកូនស្រីប្រុស អោយបានគ្នាជាប្តីប្រពន្ធ ។

www.elibraryofcambodia.org

លុះសំពះផ្ទឹមរួច នៅពេលក្រោកឡើង ប្រុសត្រូវដើរអោនគោង កន្ទុយស្បៃកូនស្រីរហូតដល់ក្នុងបន្ទប់ បានន័យថា ប្រុសត្រូវធ្វើអ្វីៗ តាមមតិល្អប្រពៃរបស់ប្រពន្ធ ពីព្រោះស្រីជាមេសង្គម ដឹកនាំសង្គម។ បើរកទ្រព្យបាន ត្រូវប្រគល់អោយប្រពន្ធជាអ្នកទុកដាក់ ។

ស្រីដែលមានលក្ខណៈដូចខាងលើនេះហើយ លោកហៅថា របប មាតាធិបតេយ្យ ដោយលោកយល់ថា ស្រីជាមេសង្គម នៃត្រកូល នីមួយៗរបស់ខ្មែរ ។

ការយល់បែបខាងលើនេះហើយ ទើបសង្គមខ្មែរ កាលបើត្រកូល ណាមានកូនស្រី ម្តាយឪពុកក្តី មាមីង បងប្អូនទាំងអស់ក្តី ត្រូវជួយអប់រំ កូនស្រីនៅក្នុងត្រកូលខ្លួន សង្គមខ្លួន ជួយអប់រំកូនស្រីនោះ អោយបាន ល្អ សំរាប់ដឹកនាំត្រកូលសង្គមខ្មែរបន្តទៅទៀត ។

បើត្រកូលណាមានកូនស្រី អប់រំកូនស្រីនោះមិនបាន កូននោះ បានប្រព្រឹត្តអនាចារ។ តាមការនិយមរបស់ខ្មែរ តាមប្រពៃណីថា បើនៅ ក្នុងត្រកូលខ្មែរ រឺសង្គមខ្មែរនោះ បើមានអ្នកណាឈឺ គេបានហៅកូនស្រី នោះ ទៅសែនគោរពជីដូនជីតាអោយគេ ពីព្រោះ ជីដូនជីតាខឹង បានធ្វើ អោយឈឺ ពីព្រោះខឹងអ្នកនោះ មិនជួយអប់រំកូនស្រីនោះអោយបានល្អ ។

www.elibraryofcambodia.org

កូនស្រីបានប្រព្រឹត្តអាក្រក់បែបនេះ ត្រកូលរីសង្គមខ្មែរ មិនព្រមទទួលស្គាល់កូនស្រីនោះថា ជាមនុស្សល្អ នៅក្នុងសង្គមខ្មែរឡើយ លោកបានចាត់ទុកថា ជាមនុស្សបំព្រៃសង្គម នៅពេលរៀបអាពាហ៍-ពិពាហ៍កូនខ្មែរណាម្នាក់ គេមិនអោយកូនស្រីនោះ ចូលទៅប៉ះទេយ្យវត្ថុណាមួយឡើយ ។ បើនៅពិធីបង្វិលពពិលវិញ គេមិនអោយចូលទៅជិតទាល់តែសោះ ។ សង្គមខ្មែរស្អប់ស្រីអនាចារបែបនេះណាស់ ។

បើស្រីល្អ មិនត្រឹមតែនៅរស់ទេ សូម្បីស្លាប់ហើយ ក៏នៅតែគេតាមគោរពទៀត ឧ. នៅពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ មានបង្គាប់ប្រាក់ថ្លៃស្នាប់ទឹកដោះ (មើលក្បួនអាពាហ៍ពិពាហ៍មហាមន្ត្រី ញ៉ុក នូវ) ។ តែការបង្គាប់នោះ ត្រូវមើលត្រកូលខាងប្រុស មិនអោយបង្គាប់ច្រើនពេកទេ តែបើតិចនោះ ត្រឹមនិមន្តព្រះសង្ឃ ១ អង្គ មកធ្វើបុណ្យសង្ឃទានបាន ។

ប្រាក់ថ្លៃស្នាប់ទឹកដោះនោះ ត្រូវជូនទៅម្តាយ ដើម្បីអោយម្តាយយកប្រាក់នោះ ធ្វើបុណ្យសង្ឃទានជូនម្តាយ ជីដូន,... ។ បើម្តាយស្លាប់ ត្រូវជូនទៅឪពុក ។ ឪពុកត្រូវយកប្រាក់នោះ ទៅធ្វើបុណ្យសង្ឃទាន ឧទ្ទិសកុសលជូនទៅម្តាយ ជីដូន ជីដូនទួត, លួត,... តែ ឪពុក,

www.elibraryofcambodia.org

ជីតា, ជីតាទួត,.... ក្បួនគ្មានបានប្រាប់ថា ត្រូវឧទ្ទិសជូនឡើយ ពីព្រោះ ប្រុសគ្មានចិញ្ចឹមកូនដោយទឹកដោះ ។

របបមាតាធិបតេយ្យនៅក្នុងសង្គមខ្មែរ តាំងពីនៅតូច ត្រូវគេគោរពស្រីជាងប្រុស រហូតដល់ស្លាប់បាត់ហើយ ក៏គេនៅតាមគោរពបន្តទៅទៀត ។

បើសង្គមណា បានគោរពប្រតិបត្តិតាមបែបខាងលើនេះបាន លោកហៅសង្គមនោះថា ជាសង្គមមាតាធិបតេយ្យ ។

នៅក្នុងពិធីរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍កូនចៅខ្មែរ មានពិធីតូចៗជាច្រើន, ប៉ុន្តែ នៅក្នុងទីនោះ ខ្ញុំសូមលើកយកតែពិធីណា ដែលខ្ញុំបានយល់ថា ពិធីនោះ នៅមានបញ្ហាទំនាស់គ្នា មិនមានឯកភាពគ្នាសោះ ទើបខ្ញុំខំយកបញ្ហានោះ មកសរសេរដោះស្រាយ បង្កើតអោយមានទស្សនៈរិះគន់ សំរាប់ពិចារណារកខុសត្រូវ ។

ឯបញ្ហាដែលខ្ញុំបានលើកយកមកសរសេរនោះ មាន :

១. បង្ហាញពីរបបមាតាធិបតេយ្យ ទំព័រ ១០

២. ពិធីធ្វើក្រុងពាលី ទំព័រ ១២

៣. ពិធីចំរើនព្រះបរិត្ត ទំព័រ ១៩

៤. ពិធីសែនក្មួចដៃ ទំព័រ ២៣

www.elibraryofcambodia.org

៥. ពិធីកាត់ខាន់ស្លា ទំព័រ ២៥
៦. ពិធីលាងជើង ទំព័រ ៣៧
៧. ពិធីសំពះផ្ទឹម
៨. ពិធីគោងស្បៃ
៩. សូមរិះគន់ស្ថាបនា ។

CAMBODIAN • EDUCATION • EXCELLENCE
មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា
FOUNDATION

www.elibraryofcambodia.org

ក. បញ្ហាញពីរបៀបមាតាធិបតេយ្យ
នៅក្នុងសង្គមខ្មែរ

- ពិធីចែចូវ នាំសំដីទៅមក មុននឹងចូលទៅស្ដីដណ្ដឹងកូនក្រមុំគេ ត្រូវរកមនុស្ស ដែលមានលក្ខណៈស្របតាមប្រពៃណីខ្មែរ ចូលទៅទាក់ទងជាមុនសិន ។

- ស្ដីដណ្ដឹង ស្ដីនិយាយអោយគេដឹង សាកសួរអោយគេដឹង របៀបនិយាយចងស្ពានមានមេត្រី ក្នុងគោលបំនងផ្សំផ្គុំកូនស្រីប្រុស អោយជាគូភរិយាស្វាមី ។

- ពិធីហែកំនត់ គឺហែយកភស្ដុភារបណ្ណាការ ទៅជូនលោកមេបា តាមការដែលបានសន្មតគ្នា ដើម្បីធ្វើអោយម្ដាយឪពុក ជីដូនជីតា ញាតិមិត្ត ពេញចិត្ត ប្រគល់កូនស្រីអោយមកខ្លួន ធ្វើជាប្រពន្ធ ។

- ពិធីជូនប្រាក់ខាន់ស្លា (ប្រាក់ថ្លៃផ្ទះ) ជូនទៅលោកមេបា ដោយគោរព ។

- ពិធីជូនប្រាក់ស្មាប់ទឹកដោះ ទៅម្ដាយកូនស្រី អោយធ្វើបុណ្យសង្ឃទាន ជូនវិញ្ញាណ ជីដូន, ជីដូនទួត, ជីដូនលួត, ជីដូនលា,... ។

ការធ្វើបែបនេះ ទើបគេនិយាយរក, ទើបគេអោយកូនស្រីមកកូនប្រុស ។

មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា FOUNDATION

www.elibraryofcambodia.org

ដោយមានការយល់ឃើញបែបណា បានជាមុននឹងរៀបធ្វើមង្គលណាមួយ គេត្រូវរៀបចំធ្វើពិធីសែនក្រុងពាលីជាមុនសិន ទើបរៀបចំធ្វើពិធីនោះជាក្រោយ ពីព្រោះលោកយល់ថា ស្តេចក្រុងពាលី ជាអ្នកបង្កើតទឹក បង្កើតដី ជាអ្នកថែរក្សាទឹកដី ។

បើយករឿងនេះមកប្រៀបនឹងសម័យសព្វថ្ងៃ ស្តេចក្រុងពាលីជារដ្ឋអំណាច ជាអ្នកមើលការខុសត្រូវ លើមនុស្សអ្នករស់នៅលើផែនដី។

ដូចនេះ មុននឹងធ្វើអ្វីៗ ត្រូវរៀបចំសែនក្រុងពាលី ជំរាបស្តេចក្រុងពាលីជាមុនសិន ដើម្បីអោយស្តេចក្រុងពាលី ទទួលស្គាល់។ ស្តេចក្រុងពាលី នឹងអោយពរ អោយជ័យ សិរីមង្គលដល់ខ្លួន ។

មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា
FOUNDATION

បញ្ជាក់

តើពិធីធ្វើក្រុងពាលីនៅពេលណា?

នៅពេលមុនកូនប្រុស ចូលដល់ផ្ទះកូនស្រី ។

បុរាណ លោករៀបការ ៣ ថ្ងៃ លោកធ្វើនៅថ្ងៃទី ២ មុនពេលហែកំនត់ទៅជូនលោកមេបា ។

បច្ចុប្បន្ន លោករៀបការ ២ ថ្ងៃ នៅពេលល្ងាចនៃថ្ងៃទី ១ លោកច្រើនធ្វើនៅម៉ោង ៣ រសៀល នៅពេលមុននិមន្តព្រះសង្ឃចំរើនព្រះបរិត្ត ។

www.elibraryofcambodia.org

១. ពិធីធ្វើក្រុងពាលី

តើក្រុងពាលីជាអ្វី? មាននិយមន័យបែបណា? សរសេរដូចម្តេច?

ពាក្យក្រុងពាលី មកពីពាក្យ **ក្រុង** : **ស្តេច** + **ពាលី** : ឈ្មោះ រួមសេចក្តីមក **ស្តេចពាលី** ។ តើស្តេចពាលី ជាអ្វី?

បើយោងតាមសាស្ត្រាធម្មតាមហាអនន្តគុណខ្មែរ ៥ ផ្នែកខាងដើម មាននិយាយពីប្រវត្តិធ្វើក្រុងពាលី និងធ្វើរានទេវតា ។

- មូលហេតុអ្វី បានជាធ្វើក្រុងពាលី?
- មូលហេតុអ្វី បានជាធ្វើរានទេវតា ៨ ទិស?

សម័យថ្ងៃមួយ មានភ្លើងឆេះកល្ប៍, ឆេះអស់មនុស្ស, សត្វ, រុក្ខាលតាវល្លិ៍, អ្វីៗ ក៏ឆេះគ្មានសល់ មាននៅសល់តែទឹកល្ហល្ហេវ។ នៅពេលនោះ ព្រះពាយបោកបក់ចុះឡើង បង្កើតបានជាពពុះទឹក រសាត់អណ្តែតចុះឡើង គ្មានទីបំផុត ។

នៅពេលនោះ មានមហាកាលនាគរាជ ១ ឈ្មោះ ក្រុងពាលី និងព្រះអនុជម្នាក់ឈ្មោះ ភូមិរាជ ជាអ្នកនៅថែរក្សាទឹកនោះ។ លុះបានឃើញពពុះទឹកអណ្តែតចុះឡើងដូចនោះ ក៏បបួលបងប្អូនគួចកន្ទុយគ្នា ពេនពង់ក្រុងពពុះទឹកនោះ កុំអោយអណ្តែតទៅណា។ យូរទៅពពុះ

www.elibraryofcambodia.org

ទឹកនោះ ក៏បានកកទៅជាដែនដី ដុះព្រៃព្រឹក្សាលតាវល្លិ៍ មានមនុស្ស មានសត្វ សព្វបែបយ៉ាង ។

នៅសម័យនោះ មានព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាម **បទុមុត្តរះ** បាន ត្រាស់ដឹងឡើងក្នុងលោក ព្រះអង្គបានឈ្វេងយល់ថា ផែនដីនេះ បាន កើតអំពី មហាកាលនាគរាជ ឈ្មោះ ក្រុងពាលី ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាម បទុមុត្តរះ ទ្រង់បានជ្រាបដូចនោះ ក៏ព្រះអង្គយាងទៅបិណ្ឌបាតផែនដី ៣ ជំហាន ពីស្តេចក្រុងពាលី ដើម្បីអោយពុទ្ធបរិស័ទ បានរស់នៅលើ ផែនដីនោះផង ។

ស្តេចក្រុងពាលីយល់ថា ផែនដី ៣ ជំហាន មានភាពតូចណាស់ ក៏ស្តេចក្រុងពាលី លើកថ្វាយព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាម បទុមុត្តរះ។ ព្រះ ពុទ្ធទ្រង់ប្រកាសប្រាប់ពពួកទេវតាទាំង ៨ ទិសថា ស្តេចក្រុងពាលី (ព្រហ្ម) ព្រមថ្វាយដី ៣ ជំហានដល់តថាគត ។

ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាម បទុមុត្តរះ ព្រះអង្គបានឈាន ៣ ជំហាន អស់ដីក្រុងពាលីរលីង។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុគ្រោះ បញ្ជាអោយស្តេច ក្រុងពាលី ទៅនៅព្រៃហេមពាន្ត ។

www.elibraryofcambodia.org

ទឹកនោះ ក៏បានកកទៅជាដែនដី ដុះព្រៃព្រឹក្សាលតាវល្លិ៍ មានមនុស្ស មានសត្វ សព្វបែបយ៉ាង ។

នៅសម័យនោះ មានព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាម **បទុមុត្តរៈ** បាន ត្រាស់ដឹងឡើងក្នុងលោក ព្រះអង្គបានឈ្វេងយល់ថា ផែនដីនេះ បាន កើតអំពី មហាកាលនាគរាជ ឈ្មោះ ក្រុងពាលី ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាម បទុមុត្តរៈ ទ្រង់បានជ្រាបដូចនោះ ក៏ព្រះអង្គយាងទៅបិណ្ឌបាតផែនដី ៣ ជំហាន ពីស្តេចក្រុងពាលី ដើម្បីអោយពុទ្ធបរិស័ទ បានរស់នៅលើ ផែនដីនោះផង ។

ស្តេចក្រុងពាលីយល់ថា ផែនដី ៣ ជំហាន មានភាពតូចណាស់ ក៏ស្តេចក្រុងពាលី លើកថ្វាយព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាម បទុមុត្តរៈ។ ព្រះ ពុទ្ធទ្រង់ប្រកាសប្រាប់ពពួកទេវតាទាំង ៨ ទិសថា ស្តេចក្រុងពាលី (ព្រហ្ម) ព្រមថ្វាយដី ៣ ជំហានដល់តថាគត ។

ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាម បទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គបានឈាន ៣ ជំហាន អស់ដីក្រុងពាលីរលីង។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុគ្រោះ បញ្ជាអោយស្តេច ក្រុងពាលី ទៅនៅព្រៃហេមពាន្ត ។

www.elibraryofcambodia.org

ស្តេចក្រុងពាលី ទ្រង់យាងចេញទៅនៅព្រៃហេមពាន្តតាមព្រះបន្ទូល តែស្តេចក្រុងពាលី នឹកស្តាយផែនដីនោះណាស់ ។ ស្តេចក្រុងពាលីបានប្រើព្រះភូមិរាជ អោយទៅសុំបាយពៃចែង ពែពលី ពីព្រះអង្គ ។

ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាម បទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គទ្រង់អនុលោមផ្តាំថា បើបុរសស្រីណា បានធ្វើបុណ្យអ្វីមួយ ត្រូវធ្វើពៃចែង ពែពលី ដាក់ទេយ្យវត្ថុ មាននំចំណី អាហារភោជន បូជាស្តេចក្រុងពាលី ព្រះអង្គបានសំដែងថា បានកុសលផលានិសង្សច្រើនណាស់ ។ បើមិនបានធ្វើពៃចែងពែពលីថ្វាយស្តេចក្រុងពាលីទេ ព្រះភូមិរាជនឹងមានព្រះទ័យអាក់អន់រិះគន់ ជេរប្រទេចផ្តាសា យកកន្ទុយវាយវាត់ ពុំបានផលឡើយ ។

លុះព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាម បទុមុត្តរៈ ទ្រង់បានអនុញ្ញាតអោយពុទ្ធបរិស័ទទាំងអស់ថា បើបានធ្វើមង្គលអ្វីមួយ ត្រូវធ្វើពៃចែង ពែពលីថ្វាយស្តេចក្រុងពាលី ទើបបានបុណ្យ បានផលានិសង្សច្រើន ។

ពពួកទេវតាទាំង ៨ ទិស បានធ្វើជាកសិណ ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាម បទុមុត្តរៈ ទ្រង់ប្រកាសជាមួយនឹងស្តេចក្រុងពាលី ។ ឯស្តេចក្រុងពាលី បានសុំអោយព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាម បទុមុត្តរៈ ទ្រង់ផ្តាំនឹងពុទ្ធបរិស័ទថា បើបុរសស្រីណា បានធ្វើពិធីមង្គលអ្វីមួយ ត្រូវអោយធ្វើភានទេវតាទាំង ៨ ទិស ព្រមទាំងអោយរៀបរណ្តាប់ នំចំណី

www.elibraryofcambodia.org

២. អតិថិពលី   ការទទួលភ្ញៀវ

៣. បុព្វបេតពលី ការធ្វើទានឧទ្ទិសផល ជូនអ្នកដែលបានចែកឋានទៅបរលោកនាយហើយ

៤. រាជពលី ការទទួលភារកិច្ចរាជការ ថ្វាយសួយសា អាករចំពោះព្រះរាជា មានបង់ពន្ធដារផ្សេងៗ

៥. ទេវតាពលី ការផ្សាយចំនែកបុណ្យចំពោះទេវតា តាមលទ្ធិព្រះពុទ្ធសាសនា, ការរៀបភោជនាហារថ្វាយទេវតា តាមលទ្ធិក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនា ។

អ្នកយល់តាមបែបខាងលើ លោកបានសរសេរពាក្យ **ក្រុងពលី** ។

តាមសង្កេត ឃើញមានការប្រើពាក្យតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនថា ក្រុងពាលី និងក្រុងពលី ។

ដូចនេះ យើងត្រូវយកពាក្យទាំង ២ នេះ មកវិភាគ, តើពាក្យណាខុស តើពាក្យណាត្រូវ?

ពាក្យក្រុងពលី មកពីពាក្យ ក្រុង = ស្តេច, ពលី = ការបូជា ។

តើយើងយកពលីទាំង ៥ ពលីណាមួយមកធ្វើជាស្តេច?

តាមគោលបំនងអ្នកធ្វើ រឺអ្នករកគេអោយមកធ្វើ តើគេចង់បានអ្វី? រឺគេចង់អោយទទួលភ្ញៀវ រឺគេចង់អោយយើងបង់ពន្ធជូនរដ្ឋ?

www.elibraryofcambodia.org

បើតាមគោលបំណងអ្នកធ្វើ រឺអ្នករកគេអោយមកធ្វើ តើគេចង់បានអ្វី? គេចង់បានសេចក្តីសុខចំរើនពីអ្នកណាម្នាក់ ដែលបានផ្តល់សេចក្តីសុខចំរើនអោយគេ ។

បើសង្កេតតាមពាក្យពលីទាំង ៥

១. ពាក្យពលីទាំង ៥ គ្មានពាក្យណាមួយ ជាការកនាមទេ មានតែជាពាក្យករណនាម។ ដូចនេះ ពាក្យពលីទាំង ៥ មិនអាចទៅជួយផ្តល់សេចក្តីសុខ សេចក្តីចំរើន ដល់អ្នកណាម្នាក់បានឡើយ ។

២. ពាក្យពលីទាំង ៥ ជាពាក្យសំរាប់បុគ្គលណាម្នាក់ បានធ្វើការបូជាដោយគោរព ចំពោះនរណាម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ។

ដូចនេះ អ្នកយកពាក្យពលីមកប្រើ មិនត្រឹមត្រូវតាមដំនើររឿងទេ ។

បញ្ជាក់

ពិធីធ្វើក្រុងពាលីនេះ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៤៥ មក ព្រះពុទ្ធសាសនាកំពុងមានការរីកចំរើនខ្លាំង ពិធីក្រុងពាលី ចេះតែចុះថយទៅៗ រហូតដល់បាត់ឈឹង មានលោកអាចារ្យខ្លះ ប្រជាជនខ្លះ មិនដែលលឺពាក្យក្រុងពាលីនេះផងក៏មាន ។

www.elibraryofcambodia.org

លុះដល់ចុងទសវត្សទី ៨ និងដើមទសវត្សទី ៩ នៃសតវត្សទី ២០ នេះ ទើបបានចាប់រស់ឡើងវិញ ។

កាលបើធ្វើពិធីក្រុងពាលីចប់ លោកចាប់យកពិធីផ្សេងៗ មកធ្វើជាបន្តបន្ទាប់ ៖

១. ពីសម័យបុរាណ បន្ទាប់ពីពិធីក្រុងពាលី លោកធ្វើពិធីហៃកំនត់ទៅជូនលោកមេបា ។

២. សម័យបច្ចុប្បន្ន បន្ទាប់ពីពិធីធ្វើក្រុងពាលី លោកធ្វើពិធីចំរើនព្រះបរិត្ត ។

មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា
FOUNDATION

www.elibraryofcambodia.org

គ. ពិធីចំរើនព្រះបរិត្ត

នៅក្នុងពិធីរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរ គ្មានរឿងអ្វី ទាក់ទងនឹងព្រះសង្ឃសោះ ហេតុអ្វីក៏និមន្តព្រះសង្ឃមកចំរើនព្រះបរិត្តដែរ។ តើមានមូលហេតុអ្វី? មកពីមានគោលបំនងអ្វី?

ប្រទេសខ្មែរអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា បើមានរៀបធ្វើពិធីអ្វីមួយត្រូវតែនិមន្តព្រះសង្ឃមកចំរើនព្រះបរិត្ត ។

ក. នៅសម័យបច្ចុប្បន្ន

គេនិមន្តព្រះសង្ឃចំរើនព្រះបរិត្ត ដោយមានគោលបំនង ចង់បានព្រះសង្ឃសូត្រធម៌ ប្រសិទ្ធពរជ័យ អោយកូនស្រី កូនប្រុស បានសុខចំរើន ។

ខ. នៅសម័យបុរាណ

គេបាននិមន្តព្រះសង្ឃចំរើនព្រះបរិត្ត អភិសេកកូនស្រី កូនប្រុសអោយបានជាមនុស្ស ។

នៅពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ តើកូនស្រី កូនប្រុស មិនមែនជាមនុស្សទេវី?

www.elibraryofcambodia.org

បើយើងនាំគ្នាមើលរូបកូនស្រី កូនប្រុស ឃើញគេមានរូបមនុស្សជាស្រី ជាប្រុសច្បាស់ណាស់ តែយើងមិនអាចសន្និដ្ឋានថា អ្នកទាំង ២ នាក់នេះ មានធមិមនុស្សហើយ រឺនៅ?

តើធម៌មនុស្ស មានអ្វីខ្លះ?

១. សច្ចំ ធ្វើអោយអ្នកទាំង ២ នាក់ មានវាចាប្រកាន់សច្ចភាព ទោះនិយាយទៅកាន់ប្តីប្រពន្ធក្តី ទៅកាន់សង្គមមនុស្សក្តី អ្នកទាំង ២ ប្រកាន់សច្ចភាពទាំងអស់ ។

២. ខន្តី ត្រូវមានការអត់ធ្មត់ចំពោះគ្នានិងគ្នា ត្រូវពិចារណារកហេតុផលអោយបានច្បាស់ បើហេតុការណ៍នោះ មិនប៉ះពាល់សង្គមមនុស្សខ្លាំងទេ ត្រូវតែចេះអត់ធ្មត់ ទើបរកសេចក្តីសុខជូនសង្គម និងសង្គមគ្រួសារបាន ។

៣. កតញ្ញូ មានភាពជាមនុស្សអ្នកមិនរមិលគុណគេ ដែលគេបានធ្វើមកលើខ្លួន មានព្រះមាតាបិតា ជាដើម ។

បើអ្នកណាម្នាក់ មានធមិ សច្ចំ ខន្តី កតញ្ញូ នៅក្នុងខ្លួន លោកហៅថាមនុស្ស ។ បើអ្នកទាំង ២ មានធមិនៅក្នុងខ្លួនហើយ អ្នកទាំង ២ មិនចេះឈ្លោះប្រកែកគ្នា អ្នកទាំង ២ មិនចេះឈ្លោះប្រកែកនឹងអ្នកដទៃ

www.elibraryofcambodia.org

ឡើយ ។ ពីព្រោះ អ្នកទាំង ២ បានយល់ពីសង្គមមនុស្ស រៀនចេះរស់នៅក្នុងសង្គមមនុស្សបានល្អ ។

ការដាក់ផ្តិលទឹក នៅក្នុងពិធីចំរើនព្រះបរិត្ត ក្នុងគោលបំនងអោយព្រះសង្ឃបាចទឹកអោយកូនស្រីប្រុស ។ ការធ្វើនេះ ក្នុងគោលបំនង ចង់បានសេចក្តីសុខចំរើនអោយកូនស្រីប្រុស ។

តែការធ្វើនេះ ត្រូវជួបនឹងវិបត្តិ ២ យ៉ាង :

១. នៅពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ នៅសម័យនេះ ច្រើនតែជួលយកសំលៀកបំពាក់ពីផ្ទះ មកស្លៀកពាក់ ។ ពេលព្រះសង្ឃបាចទឹកមន្តត្រូវសំលៀកបំពាក់ទទឹកជោគ អ្នកផ្ទះមានទឹកមុខមិនល្អ អ្នកផ្ទះខ្លះយកសំពត់ទៅគ្របបិទបាំង កុំអោយទទឹកសំលៀកបំពាក់ ។

ការធ្វើរបៀបនេះ ច្រើនគេទិចទានថា ប្រពៃណីខ្មែរមិនល្អ ។ ឯព្រះសង្ឃធ្វើកាយវិការច្រងេងច្រងាង ពុទ្ធបរិស័ទថា ព្រះសង្ឃមានកាយវិការមិនល្អផង ។

ដើម្បីជៀសវាងហេតុទាំង ២ នេះ ផ្ទះគួរធ្វើញ៉ាវស្រា មានរាងដូចកូនប៉ាន់ សំរាប់ដាក់ទឹកក្លស់ ទឹកសង្ខ នៅមុខព្រះសង្ឃ ។

លុះព្រះសង្ឃសូត្រមន្តចប់ កូនស្រីប្រុស យកទេយ្យវត្ថុទៅប្រគេនព្រះសង្ឃ ថ្វាយបង្គំព្រះសង្ឃ លាបាតដៃទាំងគូទៅរកព្រះសង្ឃ,

www.elibraryofcambodia.org

ព្រះសង្ឃយកទឹកក្លស់ ទឹកសង្ខ ច្រូចដាក់បាតដៃកូនស្រីប្រុស។ កូនស្រីប្រុសយកទឹកក្លស់ ទឹកសង្ខ មកលាបមុខ ក្បាល។ ការធ្វើបែបនេះ ក៏មានលក្ខណៈល្អម្យ៉ាងដែរ ហើយមានលក្ខណៈស្របតាមប្រពៃណីខ្មែរផង ។

អ្នកផ្សង គួរធ្វើកូនប៉ាន់ដាក់ទឹកក្លស់ ទឹកសង្ខ ដើម្បីជៀសវាងកុំអោយទឹកមន្ត ទទឹកសំលៀកបំពាក់ ខូចខោអាវរបស់ខ្លួនផង ដើម្បីការពារព្រះសង្ឃកុំអោយព្រះអង្គមានកាយវិការច្រងេងច្រងាងផង ។

បញ្ហាក់ពីការនិមន្តព្រះសង្ឃ

នៅក្នុងពិធីរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ តើលោកត្រូវនិមន្តព្រះសង្ឃប៉ុន្មានព្រះអង្គ?

១. នៅសម័យបុរាណ

លោកនិមន្តពីចំនួន ៥ ទៅ ៨ ព្រះអង្គ ពីព្រោះលោកយល់ថានិមន្តព្រះសង្ឃមកអភិសេកអ្នកទាំង ២ នាក់ អោយបានជាមនុស្ស ។

២. បច្ចុប្បន្ន

លោកយល់ថា និមន្តព្រះសង្ឃមកចំរើនព្រះបរិត្ត ប្រសិទ្ធពរជ័យអោយកូនស្រីប្រុស និមន្ត ២ ព្រះអង្គក៏បាន ៥ ព្រះអង្គក៏បាន តាមសទ្ធា មិនមានកំនត់ឡើយ ។

មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា FOUNDATION

ឃ. ពិធីសែនគួចដៃ

ពិធីសែនគួចដៃនេះ ពីសម័យបុរាណ លោកបានរៀបពិធីដាច់ដោយឡែកពីគ្នា គឺកូនស្រី បានរៀបពិធីសែននៅលើផ្ទះកូនស្រី។ លុះសែនកូនស្រីរួច ទើបលោកមេបាទាំងអស់ នាំគ្នាចុះទៅសែនកូនប្រុសនៅឯរោងផ្កាស្លាទៀត ។

ហេតុអ្វី ក៏បានជាលោករៀបពិធីសែនដាច់ដោយឡែកពីគ្នា?

ពីព្រោះ កូនស្រីត្រូវសែនជំរាបប្តីងញាតិខាងស្រី, ឯកូនប្រុសត្រូវសែនជំរាបប្តីងញាតិខាងកូនប្រុស ទោះញាតិនោះ មានជីវិតរស់នៅក្តី បានស្លាប់បាត់បង់ជីវិតទៅហើយក្តី សូមអោយក្រុមញាតិទាំងនោះទទួលស្គាល់ខ្លួនថា បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ បានក្រាបក្បាលដល់កន្ទេលគោរពជីដូនជីតា ។

ឯញាតិកំពុងមានជីវិតនៅរស់ លោកបានយកអំបោះស ៣ សរសៃ មកគួបគ្នា ហើយគួចកណ្តាលមកចងដៃកូនប្រុសស្រី ថែមទាំងប្រកាសប្រាប់អ្នកទាំងពីរថា តា, អុំ ចងស្រែនេះ, គោនេះ រឺក្របីនេះ រឺជាមាស រឺជាប្រាក់ ទុកជាដើមទុនរបស់អ្នកទាំង ២ ផង ។

ម្យ៉ាងទៀត លោកបានកោតសរសើររឹកពា ចរិយា នៃអ្នកទាំង ២ ថាជាមនុស្សមានរឹកពាល្អ បានគោរពប្រពៃណីខ្មែរ បានល្អប្រពៃផង ។

www.elibraryofcambodia.org

លោកបានអធិដ្ឋានចិត្តថា សូមអោយអ្នកទាំង ២ បានសុខចំរើន ដូចបំនងប្រាថ្នារៀងៗខ្លួន ។

អ្វីៗដែលគេបានចងដៃនៅពេលនេះ ត្រូវបានជាសម្បត្តិរបស់អ្នកទាំង ២ ។

កាលបើធ្វើពិធីសែនគួចដៃចប់ លោកចាប់ធ្វើពិធីជាបន្តបន្ទាប់

១. សម័យបុរាណ

ពីសម័យបុរាណ លោកចាប់ធ្វើពិធីធ្វើធ្មេញ... រហូតដល់ពិធីកប់ល័ក្ត តែម្តង ។

២. សម័យបច្ចុប្បន្ន

បើអ្នកមានទ្រព្យ លោកមានធ្វើពិធីកាត់ខាន់ស្លា ផ្នែកខាងចុង តែការធ្វើនោះ មិនមានលក្ខណៈដូចសម័យមុនឡើយ បានន័យថា គ្រាន់តែធ្វើបង្គ្រប់ប៉ុននោះ ។

www.elibraryofcambodia.org

៦. ពិធីកាត់ខាន់ស្លា

នៅពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍កូនចៅខ្មែរណាម្នាក់ ដែលមានរៀបពិធីកាត់ខាន់ស្លា លោកអាចារ្យខ្មែរ ត្រូវរៀបធ្វើពិធីនោះ ចាប់ធ្វើពីពិធីក្រាលអង្គររាប ពិធីធ្វើធ្មេញ,... រហូតដល់ពិធីកប់ជីវី (កប់ល័ក្ខ) ។

មូលហេតុអ្វី បានជាលោកនាំអោយធ្វើបែបនេះ? ពីព្រោះ

១. ផ្នែកខាងដើម លោកបានបង្ហាញពីទ្រឹស្តី

២. ផ្នែកខាងចុង លោកបានបង្ហាញពីការអនុវត្តតាមទ្រឹស្តី បានផលល្អ ។

ក. ការបង្ហាញតាមទ្រឹស្តី

តើមេរៀនទាំងនោះ មានអ្វីខ្លះ?

មានមេរៀនច្រើន តែខ្ញុំលើកយកមេរៀនខ្លះៗ មកបញ្ជាក់

១. ពិធីក្រាលអង្គរាប

ជាពិធីបង្ហាញពីពលកម្ម អោយកូនស្រីបានយល់ថា អ្វីៗកើតមានពីពលកម្ម ដែលមានសេចក្តីព្យាយាមល្អ បានន័យថា បើនាងមានប្តី នាងត្រូវលើកភូមិ សង់លំនៅឋានអោយបានល្អសមរម្យ ។ បើនាងលើកភូមិ សង់លំនៅឋានបានល្អហើយ នាងត្រូវជីកស្រះ ជីកអណ្តូងយកទឹកលាយល័ក្ត អោយនាងបៀម ។ បើនាងមិនព្រមជីកស្រះ ជីក

អាណាព្យាបាលខ្មែរដើម្បីការសិក្សា FOUNDATION

www.elibraryofcambodia.org

អណ្ដូង យកទឹកមកលាយល័ក្ដអោយនាងបៀម នាងក៏គ្មានសិរីសួស្ដីកើតមានដល់ខ្លួននាងឡើយ ។

បានន័យថា បើនាងមានទឹកស្រះ ទឹកអណ្ដូង, នាងត្រូវយកទឹកស្រះ ទឹកអណ្ដូងនោះ ទៅស្រោចដំនាំ ដែលនាងបានដាំ។ កាលបើដំនាំនោះ មានដើម មានស្លឹក មានផ្កា មានផ្លែ, សុទ្ធតែកើតមាស កើតប្រាក់ (អប់រំតាមបែបប្រទេសកសិកម្ម) ។

៦. នៅផ្នែកខាងចុង លោកបានបង្ហាញពីការអនុវត្តតាមច្បាប់ស្រី

បើនាងមានមាស មានប្រាក់ច្រើន នាងនឹងមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះពីរោះល្បីសព្វទីកន្លែង ។

ការមានឈ្មោះពីរោះល្បីនេះ មិនមែនមានឈ្មោះពីរោះល្បីតែម្នាក់ឯងទេ សូម្បីម្ដាយឪពុកខ្លួន ក៏មានឈ្មោះពីរោះល្បីដែរថា កូនលោកនេះ នាងនោះ គេខំរកស៊ីមានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើនណាស់ ។

កាលបើនាងមានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន នាងតែងយករឿងនេះទៅជំរាបម្ដាយឪពុកថា ខ្ញុំបានគោរពតាមមេរៀន ដែលលោកមេបា បានយកមកបង្រៀនខ្ញុំ ខ្ញុំបានសំរេចផលល្អខ្ពស់ តាមបំនង ។

ដោយហេតុដែលមានដូចខាងលើនេះហើយ បានជាមានមេរៀនអោយកូនស្រី យកផ្លែឈើផ្សេងៗ មានផ្លែចេកជាដើម និងទឹកអប់

www.elibraryofcambodia.org

ប្រេងម្សៅ ទៅជូនម្តាយឪពុក ហើយនិយាយអួតប្រាប់ម្តាយឪពុកថា ខ្ញុំបានគោរពតាមពាក្យបណ្តាំ ដោយយកចិត្តទុកដាក់ ដំនាំដែលខ្ញុំបានដាំ ដើម, ស្លឹក, ផ្កា, ផ្លែ សុទ្ធតែកើតមាស កើតប្រាក់, ដីភូមិរបស់ខ្ញុំ មានជាតិផ្អែម, ទឹកស្រះ រីអណ្តូង ដែលខ្ញុំបានជីក សុទ្ធតែមានជាតិផ្អែម ។

សូមលោកម្តាយឪពុក ពិសានឹងបានឃើញមាស ប្រាក់ ពិសាដី និងទឹក នឹងបានដឹងថា ដី, ទឹក នោះ មានជាតិផ្អែម ។

២. ពិធីបុកល័ក្ត

ជាមេរៀនប្រាប់កូនស្រីតាមបទចំរៀង

កុំអោយខ្ជះខ្ជាយ ត្រូវចេះសន្សំ ទើបចូលទៅនៅក្នុងសង្គមមនុស្សរស់នៅបានល្អ ។

បើនាងបុកល័ក្ត ទទាក់អោយខែ
សន្សំសំចៃ កុំអោយល័ក្តខ្ចាយ ។
បើនាងបុកល័ក្ត កុំបុកបំផាយ
ធ្វើអោយល័ក្តខ្ចាយ ចង្រៃមហិមា ។
លើសកុកទំផ្ទះ រីកធំលលាដ៏
ចង្រៃមហិមា ខ្លាំងណាស់កូនអើយ ។

www.elibraryofcambodia.org

៣. មេរៀន លោកបានបង្ហាញថា

បើនាងធ្វើអ្វីៗ នាងត្រូវចេះសន្សំ ។ បើនាងសន្សំបានហើយ នាងត្រូវចែកតាមចំនែកទីមួយៗ អោយមានតាមផ្នែកៗ តាមការបែងចែកតាមបំនងរបស់ខ្លួន :

បើនាងបុកស្រូវ	កុំចោលអង្កាម
ចាស់ទុំលោកហាម	អង្កាមទុកលក់ ។
បើនាងបុកស្រូវ	កុំចោលកន្ទក់
ចិញ្ចឹមជ្រូកលក់	យកមាសយកប្រាក់ ។
ប្រាំតំលឹងទិញសូត្រ	ប្រាំត្រនោតទិញអ័ក្ស
ប្រាំទៀនទិញល័ក្ត	ធ្វើធ្មេញប្អូនស្រី ។

៤. លោកបង្ហាញអំពីការធ្វើពលកម្ម

ត្រូវរៀនអោយចេះស្ទាត់ ហើយធ្វើការអោយបានម៉ត់ចត់ កុំពឹងលើអ្នកដទៃអោយធ្វើតាមក្រោយ ។ បើនាងធ្វើអ្វីៗ ត្រូវធ្វើអោយបានសំរេចដោយខ្លួនឯង ទើបខ្លួនចូលទៅរស់នៅក្នុងសង្គមមនុស្សបានល្អប្រពៃ ទើបសង្គមមនុស្ស បានអោយតំលៃដល់នាងថា កិច្ចការដែលនាងធ្វើបានល្អ ។

បើនាងបុកស្រូវ	បាច់អីម្តាយអុំ
ខ្លួនពេញក្រមុំ	ម្តាយអុំដែលៗ ។

www.elibraryofcambodia.org

៥. មេរៀនទ្រាប់ពីពិធីបៀមល័ក្ត

តាមបទចំរៀងថា

បើនាងបៀមល័ក្ត តាំងចិត្តអំនត់
កំហឹងខុសបទ កំចាត់អោយឆ្ងាយ ។
ចង្រៃគ្រប់មុខ វែងជាប់អន្លាយ
កំចាត់អោយឆ្ងាយ កុំទុកនៅជិត ។
បើនាងបៀមល័ក្ត ត្រូវមានស្នេហ៍ស្និទ្ធ
មនុស្សរស់នៅជិត ជាមិត្តប្រពៃ ។
ទោះរស់នៅឆ្ងាយ ដូចម្ដាយរួមផ្ទៃ
អ្នកផ្ដល់តំលៃ អោយនាងគ្រប់ពេល ។

បើយោងតាមបទចំរៀងខាងលើ លោកបានយល់ថា ធម្មតាមនុស្សណាម្នាក់ បានចូលទៅរស់នៅក្នុងសង្គមមនុស្ស ដែលមានគ្នាច្រើន តែងមានចិត្តគំនិតប៉ះគ្នា ប្រៀបបាននឹងចាននៅក្នុងរាវ ។

ការយល់ឃើញបែបនេះ បានជាលោកយកបទចំរៀងខាងលើមកច្រៀងអប់រំកូនស្រី អំពីការរស់នៅក្នុងសង្គម តែងមានទំនាស់ ។

ដូចនេះ បើនាងចូលទៅរស់នៅក្នុងសង្គមមនុស្ស តែងមានទំនាស់ ។ បើនាងព្រមទៅរស់នៅក្នុងសង្គមមនុស្សច្រើន បើនាងចង់បាន

www.elibraryofcambodia.org

សុខ នាងត្រូវមានអំនត់ធ្មត់អោយបានច្រើន ទើបនាងបានសុខ។ សង្គមមនុស្ស និងបានអោយតំលៃថា នាងជានារីគ្រប់លក្ខណ៍ ។

បញ្ជាក់ពី
ពិធីកាត់ខាន់ស្លា

នៅក្នុងសង្គមរបបមាតាធិបតេយ្យខ្មែរ លោកបានបើកឱកាសអោយកូនប្រុស (ទស្សនទានបិតាធិបតេយ្យ របស់ក្រុមចន្ទ្រវង្ស) ដើម្បីស្វែងរកកូនស្រីណា ដែលមានរីកពា មានកិរិយាមារយាទថ្លៃថ្នូរ ចេះថែរក្សាព្រហ្មចារិនីរបស់ខ្លួន អោយបានគង់វង្សល្អ សំរាប់សង្គមមាតាធិបតេយ្យខ្មែរ ទើបលោកយកនារីនោះ មកកាត់ខាន់ស្លា (នេះជាទស្សនាទាន ប្រៀនប្រដៅ ដើម្បីលើកកំពស់ក្រុមសូរិយវង្ស) ។

បើនារីណាមានរីកពា កិរិយាមារយាទមិនល្អ មិនចេះថែរក្សាព្រហ្មចារិនីរបស់ខ្លួន សំរាប់សង្គមរបបមាតាធិបតេយ្យខ្មែរទេ លោកមិនព្រមយកនារីនោះ ទៅកាត់ខាន់ស្លាទេ ថែមទាំងលោកបានបន្ទាបបន្ថោកថា ជានារីចង្រៃបំព្រៃសង្គមរបបមាតាធិបតេយ្យខ្មែរ ថែមទៀត ។

ដូចនេះ មនុស្សនៅក្នុងសង្គមរបបមាតាធិបតេយ្យខ្មែរ ពីសម័យបុរាណ លោកបានយកតែនារីគ្រប់លក្ខណ៍ នៅក្នុងសង្គមខ្មែរ មកកាត់

www.elibraryofcambodia.org

ខាន់ស្លា។ ឯកូនប្រុស លោកមិនបានយកទៅកាត់ខាន់ស្លាឡើយ ពីព្រោះលោកយល់ថា កូនប្រុសនៅក្នុងសង្គមរបបមាតាធិបតេយ្យខ្មែរ លោកបានលែងចោល, លោកមិនដែលបានអោយតំលៃថា ប្រុសគ្រប់លក្ខណ៍ឡើយ ។

នៅសម័យសព្វថ្ងៃនេះ លោកអាចារ្យបានយកកូនប្រុស អោយទៅអង្គុយរួម កាត់ខាន់ស្លាជាមួយនឹងកូនស្រី តើលោកអាចារ្យយល់បែបណា?

ខ្ញុំមានគំនិតយល់ថា ពេលខ្លះ មកពីឪពុកម្តាយនៃកូនស្រីប្រុស អោយធ្វើបែបនេះ។ តែពេលខ្លះ លោកអាចារ្យបាននាំអោយធ្វើបែបនេះដែរ ពីព្រោះលោកអាចារ្យមិនបានយល់ពីរបបមាតាធិបតេយ្យខ្មែរដែរ ។

គត់ចំណាំ: បើមាតាបិតាទាំងសងខាង លោកបង្ខំអោយធ្វើ គួរលោកអាចារ្យពន្យល់វិញថា ការអោយកូនប្រុសចូលទៅអង្គុយកាត់ខាន់ស្លាជាមួយនឹងកូនស្រី មិនត្រូវតាមរបបមាតាធិបតេយ្យខ្មែរទេ ។

ម្យ៉ាងទៀត បើយកកូនប្រុសទៅកាត់ខាន់ស្លា តើអោយអ្នកណាជាអ្នកចេញប្រាក់ថ្លៃខាន់ស្លា រឺក៏នាំគ្នាធ្វើរបៀបលេង?

បើនាំគ្នាធ្វើរបៀបលេងទេ គួរកុំធ្វើល្អជាង កុំអោយគេធ្វើតាម នាំអោយខូចតំលៃរបបមាតាធិបតេយ្យខ្មែរ ។

www.elibraryofcambodia.org

ពីសម័យបុរាណ សូម្បីស្រីដែលមានរឹកពាមិនល្អ បានឃើញប្រុសនិយាយឡេះឡោះច្រើន មិនគប្បីភ្នែកអ្នកដទៃមើល ក៏គេមិនយកស្រីបែបនេះទៅកាត់ខាន់ស្លាដែរ ។

បន្តពីនេះទៅ ខ្ញុំសូមលើកយកប្រពៃណី ពីរបៀបធ្វើពិធីកាត់ខាន់ស្លា ពីសម័យបុរាណដោយសង្ខេបខ្លីៗ មកជំរាបជូន :

- បើលោកបានរៀបក្រាលអង្គរវាបរួចហើយ លោកមេបាបានបញ្ជាអោយអ្នកភ្លេង ច្រៀងហៅកូនស្រីចេញមកអង្គុយលើអង្គរវាបថា

ស្រីសត្រឡុង ចេញមកពីក្នុង
មកអង្គុយលើអង្គរវាប ។
ស្រីសសុភាព មកអង្គុយលើអង្គរវាប
បំពេញលក្ខណ៍ស្រី[១] ។

លុះចប់ពិធីធ្វើធ្មេញ ចូលដល់ពិធីកាត់ខាន់ស្លា លោកមេបា បានបង្គាប់អោយភ្លេង ច្រៀងអញ្ជើញព្រះមាតាបិតាកូនស្រី អោយមកអង្គុយបាំងឆត្រអោយកូនស្រី ដែលនាងកំពុងអង្គុយលើអង្គរវាបស្រាប់[២] ។

---

១. អាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរ ភាគ ២ ទំព័រ ២៨

២. អាពាហ៍ពិពាហ៍ប្រៀបធៀបភាគ ១ ទំព័រ ១០៦ បន្ទាត់ ១២

www.elibraryofcambodia.org

រូបអន្ទូយកាត់ខាន់ស្លា

រូបនេះ ខ្ញុំបានពីកញ្ញា ស៊ុន សុវណ្ណនី

ដែលអង្គការពិពរណ៌វប្បធម៌អង្គរព្យុខយូ បានធ្វើនៅខេត្តសៀមរាប

ពីថ្ងៃទី ២១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៦

www.elibraryofcambodia.org

ក៏.សំ នៅក្នុងពិធីកាត់ខាន់ស្លា

តើការអង្គុយបាំងឆ័ត្រនាំអោយមានអ្វី? នាំអោយមានម្លប់ ។ តើម្លប់នាំអោយមានអ្វី? នាំអោយបានត្រជាក់កាយសប្បាយចិត្ត ព្រោះមានទីពឹង ។ តើម្លប់ជាតំនាងអ្វី? តំនាងព្រហ្មវិហារធម៌ ។

តើកូនមានព្រហ្មវិហារធម៌លើម្តាយឪពុកទេ?

បើយោងតាមទ្រឹស្តីព្រះពុទ្ធសាសនា កូនមិនមានព្រហ្មវិហារធម៌លើម្តាយឪពុកទេ មានតែកតញ្ញូតាធម៌ ចំពោះម្តាយឪពុកវិញ ។

ចុះម្តាយឪពុក មានព្រហ្មវិហារធម៌លើកូនទេ? ម្តាយឪពុក មានព្រហ្មវិហារ ៤ គឺមេត្តា ករុណា មុទិតា ឧបេក្ខា លើកូន ។

ចុះសព្វថ្ងៃនេះ ខ្ញុំបានឃើញលោកអាចារ្យ ហៅកូនស្រីប្រុសអោយទៅបាំងឆ័ត្រជូនម្តាយឪពុក តើត្រូវទេ?

ខ្ញុំឆ្លើយថា តើនរណា ជាអ្នករៀបការអោយនរណា? ខ្ញុំបានដឹងច្បាស់ថា ម្តាយឪពុក ជាអ្នករៀបការកូន មិនមែនកូនជាអ្នករៀបការជូនម្តាយឪពុកទេ ។

ម្តាយឪពុក ជាអ្នកឈររៀបការកូននេះហើយ ដែលលោកបានតំលៃថា ព្រហ្មវិហារធម៌ ។ បើគ្មានព្រហ្មវិហារធម៌ទេ មិនអាចឈររៀបការកូនបានឡើយ ។

www.elibraryofcambodia.org

បើដូចនេះ តើនរណា ត្រូវអង្គុយបាំងអោយអ្នកណា?

បើយោងតាមទ្រឹស្តីព្រះពុទ្ធសាសនាក្តី ប្រពៃណីខ្មែរក្តី ត្រូវម្តាយឪពុក ជាអ្នកឈររៀបការកូន ត្រូវម្តាយឪពុកអង្គុយបាំងឆ័ត្រអោយកូន ដើម្បីសំដែងព្រហ្មវិហារធម៌អោយកូនបានដឹងថា ម្តាយឪពុកត្រូវមានព្រហ្មវិហារធម៌លើកូន រហូតដល់ខ្លួនស្លាប់ ។

ដូចនេះ ពីសម័យបុរាណ កាលបើលោកបានរៀបពិធីក្រាលអង្គររាបហើយ លោកមេបាបានបង្គាប់អោយអ្នកភ្លេង ច្រៀងហៅកូនស្រីទៅអង្គុយលើអង្គររាប ។

លុះចប់ពិធីធ្វើធ្មេញ លោកមេបាបានបញ្ជាអ្នកភ្លេង ច្រៀងអញ្ជើញមាតាបិតាកូនស្រី មកអង្គុយបាំងឆ័ត្រអោយកូនស្រី ដែលនាងកំពុងអង្គុយលើអង្គររាបស្រាប់ ។

លុះលោកអាចារ្យក្តី អ្នកច្រៀងកាត់ខាន់ស្លាក្តី បាននិយាយ និងច្រៀងអប់រំកូនស្រីចប់ ទើបលោកមេបា បានបង្គាប់អ្នកច្រៀងហៅកូនប្រុស មកចុះកិច្ចសន្យា ៥ ខ ថា បើកូនស្រីរបស់ខ្ញុំជាមេបា បានធ្វើកិច្ចអ្វីមានការឆ្គាំឆ្គង ព្រោះនាងជាស្រី មានភាពក្មេងខ្ចី អ្នកត្រូវពន្យល់ណែនាំអោយនាងយល់ អ្នកកុំធ្វើអំពើអមនុស្សធម៌ចំពោះនាង ៖

១. កុំជេរម្តាយតាយឪពុក ប្រដូចដល់ញាតិសន្តាន

www.elibraryofcambodia.org

២. កុំវាយក្បាលនឹងកន្ទុយអុស

៣. កុំវាយក្បាលនឹងអំបោស

៤. កុំវាយក្បាលនឹងស្បែកជើង

៥. បើអ្នកបានបំពានលើ ខ ទាំង ៤ ខ ណាមួយ ខាងលើនេះហើយ ខ្ញុំជាមេបា នឹងរឹបអូសយកទ្រព្យសម្បត្តិដែលមានទាំងប៉ុន្មាន មកប្រគល់អោយកូនស្រីទាំងអស់។ ឯខ្លួនអ្នក ត្រូវចុះពីផ្ទះតែខ្លួនទទេ ។

កាលបើលឺកិច្ចសន្យាទាំង ៥ ខ នេះ លោកមហា មាតាបិតាចាស់ទុំ នឹងសាមីខ្លួនកូនប្រុស ឆ្លើយព្រមគ្នាថា យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នាយល់ព្រមទទួលដោយសេចក្តីរីករាយ ។

លោកមេបា មាតាបិតា ញាតិខាងកូនស្រី បានយល់ព្រមអោយកូនស្រី ចេញទៅអង្គុយសំពះផ្ទឹមជាមួយនឹងកូនប្រុស ។

បានន័យថា កូនស្រីនៅក្នុងរបបមាតាធិបតេយ្យខ្មែរ មានតំលៃខ្លួនខ្ពស់ណាស់ ។

លុះធ្វើពិធីកាត់ខាន់ស្លាបានចប់ស្រេចបាច់ហើយ ទើបលោកមេបាបង្គាប់អោយធ្វើពិធីកប់ជីវីទៀត ។

www.elibraryofcambodia.org

ពិធីកប់ជីវ៍ (កប់លក្ខ)

តើពិធីកប់លក្ខបែបណា?

បើមេបាបង្គាប់អោយកប់កន្លែងណា គេត្រូវជីករណ្តៅនៅកន្លែងនោះ មានជំរៅ ១ លូក ទើបគេអោយកូនស្រី យកកន្ទោងលក្ខទៅដាក់ក្នុងរណ្តៅ ហើយបញ្ជាអោយកូនស្រីកាយអាចម៌ដីកប់ ជាន់អោយជិត កុំអោយធំក្លិនចេញមកក្រៅ ។

បញ្ជាក់

ឯកសារនេះ ខ្ញុំចំលង និងកែសំរួលចេញពីកាសែតចំរៀងកាត់ខាន់ស្លា លោកតា **នួន** ម៉ៅ នៅភូមិស្នាយរាន ឃុំបឹងព្រះ ស្រុកបាភ្នំ ព្រៃវែង ។

កំនត់សំគាល់

- សៀវភៅអាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរ ភាគ ១-២ ខ្ញុំបានបោះពុម្ពនៅឆ្នាំ ១៩៩៥
- អង្គការពិពរណ៍វប្បធមិអង្គរឃ្សុងឃូ រៀបពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍នៅឆ្នាំ ២០០៦
- ស្រុកបាភ្នំ និងខេត្រសៀមរាប ឆ្ងាយពីគ្នាណាស់
- លី សុវីរ និងលោកអាចារ្យ ពិន សឿន មិនដែលស្គាល់គ្នា
- រយះពេលខុសគ្នាឆ្ងាយ

www.elibraryofcambodia.org

- ម្តេចសៀវភៅអាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែររបស់ខ្ញុំ និងកាសែតរបស់អង្គការពិពរណ៍វប្បធមិឃ្យុងយូ ដូចគ្នាម៉្លេះ គ្រាន់តែសៀវភៅរបស់ខ្ញុំ កូនស្រីបានអង្គុយនៅលើអង្គរវាប ម្តាយឪពុកកូនស្រី អង្គុយបាំងឆ័ត្រ អោយកូនស្រី។ ឯការសែតអង្គរឃ្យុងយូ អង្គុយនៅកន្លែងស្មើគ្នាប៉ុននោះ ពីព្រោះគ្មានរៀបធ្វើអង្គរវាប ។

ក្រែងប្រពៃណីពិធីកាត់ខាន់ស្លារបស់ខ្មែរ មានលក្ខណៈបែបនេះទេដឹង ?

សូមពិចារណា!

ពីព្រោះ ជាប្រពៃណី នៃជនជាតិទាំងមូល

មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា
FOUNDATION

ច. ពិធីលាងជើង

នៅក្នុងពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍កូនចៅខ្មែរ, បុព្វបុរសខ្មែរ លោកបានបង្កើតពិធីតូច១ ជាច្រើន, ប៉ុន្តែពិធីតូច១ទាំងនោះ ខ្ញុំសូមលើកយកពិធី ៣ គឺ ពិធីលាងជើង, ពិធីសំពះផ្ទឹម និងពិធីគោងស្បៃ មកពិភាក្សា, ពិចារណា អោយតំលៃថា តើពិធីទាំង ៣ នេះ កើតមានពីសម័យណា?

បើយោងតាមការស្រាវជ្រាវ ឃើញថា កើតមានតាំងពីបរមបុរាណ គឺមុនសម័យរៀបរាជាភិសេកព្រះថោង នាងនាគ រឺពីសម័យ

www.elibraryofcambodia.org

រាជាភិសេកព្រះបាទ ហ៊ុន ទៀន និងព្រះនាង លីវ យី ជាបឋម ព្រះមហាក្សត្រខ្មែរជាស្ត្រី មកម៉្លេះផង ។

បើគិតពីសម័យនោះ មកដល់សម័យបច្ចុប្បន្ន ឆ្នាំ ២០១២ នេះ អស់រយៈពេលច្រើនជាង ២០០០ ឆ្នាំមកហើយ ។

ខ្ញុំឆ្ងល់ថា នៅពេលរៀបការ យាយយើង តាយើង, ម៉ែយើង ឪយើង តើមានយាយណា ម៉ែណា មិនព្រមលាងជើងអោយតាយើង ឪយើងទេ? តើមានតាណា ឪណា មិនព្រមតោងស្បៃយាយយើង ម៉ែយើងទេ?

បើតាមឯកសារនានា មិនឃើញមានប្រាប់, តាមពាក្យបរមបរា ក៏មិនដែលមាននិយាយ។ ឯពិធីរៀបការកូនចៅ ចេះតែមានបន្តរៀង រហូតមក ហើយបានរស់នៅស្ងប់ស្ងៀម ដោយសុខដុមរមនា ជាមួយគ្នា ដោយសប្បាយរីករាយផង អស់ជាង ២ ០០០ ឆ្នាំហើយផង ។

ទស្សនទានស្នេហ

ចាប់បន្តពីសង្គម ប៉ុល ពត មក ខ្ញុំមានការព្រួយបារម្ភច្រើន ណាស់ ខ្លាចប្រពៃណីខ្មែរ រអិលធ្លាក់ខុសផ្លូវពីអរិយធម៌ខ្មែរបុរាណ ។

មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា FOUNDATION

www.elibraryofcambodia.org

ការព្រួយបារម្ភនេះ ធ្វើអោយខ្ញុំខំស្រាវជ្រាវ រកឯកសារប្រពៃណីអាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរ ទោះគេយល់តាមក្តី គេមិនយល់តាមក្តី ខ្ញុំត្រូវសរសេរសៀវភៅ ពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍កូនចៅខ្មែរ មាន

១. អាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរ ភាគ ១, ២

២. អាពាហ៍ពិពាហ៍ប្រៀបធៀប ភាគ ១,២

៣. ពិធីហៅព្រលឹង ដែលមាននិយាយទាក់ទង នឹងអាពាហ៍ពិ-ពាហ៍ខ្មែរ ។

៤. អាពាហ៍ពិពាហ៍ កំពុងមានវិបល្លាស

៥. អាពាហ៍ពិពាហ៍បន្ថែម ស្តីពីពិធីកាត់ខាន់ស្លា និង

៦. អាពាហ៍ពិពាហ៍បង្គ្រប់ កំពុងសរសេររើសយកបញ្ហាណា ដែលមានទំនាស់នៅក្នុងសង្គមខ្មែរ យកមកសរសេរដោះស្រាយ ។

ខ្ញុំសូមសំនូមពរ លោកអ្នករៀបចំ ពីពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍កូនចៅខ្មែរថា យើងអ្នកដឹកនាំពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍ មិនមែននឹកឃើញហើយថាទេ។ បើនឹកឃើញហើយ ត្រូវយកគំនិតនោះ មកពិភាក្សា ថ្លឹងថ្លែងពិចារណា អោយបានច្បាស់ ទើបយកគំនិតនោះ មកប្រាប់គេអោយអនុវត្តតាម ។

www.elibraryofcambodia.org

ប្រសិនបើគំនិតនោះ មិនទាន់មានការឯកភាពគ្នាទេ កុំយកមកនិយាយ ម្តងថាបែបនេះ ម្តងថាបែបនោះ ធ្វើអោយគេអស់ជំនឿលើខ្លួនផង លើឯកសារនានាផង ។

បន្តពីនេះទៅ ខ្ញុំសូមលើកយកបញ្ហានារី ដែលមិនព្រមលាងជើងអោយបុរស តើមកពីមូលហេតុអ្វី?

យើងបានរៀនពីអរិយធម៌ខ្មែរ យល់បញ្ហារបស់ខ្លួនអោយបានច្បាស់សិន លុះអរិយធម៌របស់គេចូលមក ខ្លួនកុំចេះតែទទួលយកដោយគ្មានការពិចារណា ។

ឧទាហរណ៍ នៅសម័យដើមសតវត្សទី ២០ នេះ ប្រុសខ្មែររត់មុខរទេះ មិនប៉ាន់ទទូរក្រមា ពីចំនួន ២ ឆ្នាំ ទៅ ៤ ឆ្នាំ ទើបបាននារីខ្មែរម្នាក់ យកមកធ្វើជាប្រពន្ធ ។

ឯប្រទេសអឺរ៉ុបវិញ នៅសម័យនោះ ស្រីជាទាសកាមគុណរបស់ប្រុស ។ លុះស្រីអឺរ៉ុបគេខំរើបំរាស់ ទាមទារយកសិទ្ធិអោយស្មើនឹងបុរសបាន ។ ឯនារីខ្មែរយើង ក៏ខំប្រឹងស្រែកទាមទារយកសិទ្ធិខ្លួន អោយស្មើនឹងបុរស ដូចជានារីអឺរ៉ុបដែរ ។

ខ្ញុំឆ្ងល់ ខ្ញុំសួរថា នារីខ្មែរ និងបុរសខ្មែរ តើនរណាធំជាងនរណា? នៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ។

www.elibraryofcambodia.org

នារីខ្មែរ បើនារីណាឆ្លើយថា នារីមានសិទ្ធិតិចជាងបុរសឆ្ងាយណាស់។ សូមអោយនារីនោះ ទៅដណ្ដឹងប្រុស អោយប្រុសបង្គាប់ប្រាក់ខាន់ស្លា ប្រុសបង្គាប់ទេយ្យវត្ថុជាជំនូន, ទារយកប្រាក់ស្នាប់ទឹកដោះពីនារីវិញ ទើបត្រូវ ។

តែសព្វថ្ងៃ ខ្ញុំនៅតែឃើញប្រុស ស្ដីដណ្ដឹងស្រី បង្គាប់ប្រាក់ខាន់ស្លា ថ្លៃស្នាប់ទឹកដោះពីប្រុស រឺម្ដាយឪពុកប្រុស ម្ដេចក៏ថា នារីមានសិទ្ធិតិចជាងបុរស ។

ដូចនេះ ស្រីធំជាងប្រុស តើនារីទាមទារយកអ្វីទៀត? ចង់បានធំជាងប្រុសបែបណាទៀត?

មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា FOUNDATION

ក. ពិធីលាងជើង

បើនាងគិតត្រឹមតែ លាងជើងជំរះដីធូលី ដែលមានជាប់នៅជើងប្រុស អោយស្អាត កុំអោយឡើងទៅលើផ្ទះ ខ្លាចប្រលាក់កន្ទេល, កំរាល តាមន័យអត្ថានុរូប គួរថាទាបថោកទៅចុះ! ចុះបើពិធីលាងជើងនៅក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរ ពីសម័យមុននេះបន្តិច គេហែកូនប្រុសពីរោងផ្កាស្លា មកដល់ជើងជណ្ដើរផ្ទះកូនស្រី ឈរយេប់លើថ្មដា រឺនៅលើគល់ឈើ ។

www.elibraryofcambodia.org

កូនស្រីចុះពីលើផ្ទះ កាន់យកផ្តិលទឹកមកលាងជើងកូនប្រុស។ លុះលាងរួច កូនស្រីជូនស្លាមួយម៉ាត់ទៅកូនប្រុស។ កូនប្រុសជូនប្រាក់ ១ រៀល រឺ ២ រៀលទៅកូនស្រីវិញ តាមលទ្ធភាព ។

បើគិតតាមន័យអត្ថានុរូប ហាក់ដូចជាស្រីទាបថោកមែន។ តែបើនាងគិតតាមន័យអត្ថប្បដិរូបវិញ បានន័យថា លាងជំរះអំពើក្បត់ប្រពន្ធ ដូចជាមានប្រពន្ធហើយ ទៅមានប្រពន្ធលួចលាក់ ២, ៣ ទៀត, ដើរផឹកស្រា, លេងបៀរ ប៉ោឡែ ចោលប្រពន្ធ-កូន ។

តើនាងធំ រឺតូច? បើនាងតូច គេមិនបាច់រៀបពិធីទេ។ បើនាងតូច តើនាងហ៊ានអប់រំប្តី កុំអោយធ្វើអំពើក្បត់នានាទេ?

គ្រាន់តែបុព្វបុរសខ្មែរ បានធ្វើអោយនាងធំ តាមរបៀបស្រីគ្រប់លក្ខណ៍។ នាងអប់រំប្តី តាមភាសា, កិរិយា, ចរិយា ជានារីគ្រប់លក្ខណ៍ នាងមិនជេរពោល រោលពត់ អាមឹង តាមបែបនារីខាតលក្ខណ៍ឡើយ។

ខ. ពិធីគោចស្បៃ

តាមន័យអត្ថានុរូប យើងបានឃើញកូនប្រុស ដើរអោនគោងស្បៃនាង ពីក្រោយមែន។ តែបើតាមន័យអត្ថប្បដិរូបវិញ បានន័យថា កូនប្រុស ត្រូវធ្វើអ្វីតាមស្រីយល់ឃើញផងដែរ, បើរកទ្រព្យសម្បត្តិបាន

www.elibraryofcambodia.org

មក ត្រូវប្រគល់អោយស្រីជាអ្នកទុកដាក់ ចាត់ចែង សន្សំទុកផង,... មើលរឿងមាយើង ។

បើចាស់ៗ និយាយលេង បែបកំប្លែងថា អា! កុំរស់នៅក្រោមកន្ទុយក្បិនកូនស្រីពេក បានន័យថា តោងស្បៃ គឺតោងកន្ទុយក្បិនប្រពន្ធទៅវិញ ។

សូមនាងថ្លឹងថ្លែង វិភាគពិចារណា លើពិធី អាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរ ដែលបុព្វបុរសខ្មែរ បានបង្កើត តើមានពិធីណាមួយ បានធ្វើអោយស្រីទាបថោក បើមានសូមប្រាប់ខ្ញុំជាអ្នកនិពន្ធវិញផង ។

បើតាមទស្សនៈអ្នកនិពន្ធវិញ ខ្ញុំថាគ្មានទេ ។

បើមានពិធីណាមួយ ធ្វើអោយថោកទាប លោកមិនបានអោយតំលៃថា របបមាតាធិបតេយ្យខ្មែរឡើយ ។

សូមលោកអ្នកអានទាំងអស់ បើយល់ថាខុស រឺថាត្រូវ សូមធ្វើអត្ថបទចំនាប់អារម្មណ៍ខ្លីមួយ ប្រគល់អោយខ្ញុំ, ខ្ញុំនឹងយកអត្ថបទនោះទៅចុះក្នុងសៀវភៅ អាពាហ៍ពិពាហ៍បង្រួប ទុកជាអត្ថបទចំនាប់អារម្មណ៍ របស់លោក សំរាប់ទុកអោយជាតិខ្មែរ បានយល់ទៅថ្ងៃក្រោយ ។

www.elibraryofcambodia.org

បញ្ជាក់

- នៅទសវត្សទី ៩ ទី ១០ និងទី ១ នៃសតវត្សទី ២០ និងទី ២១ នេះ កូនប្រុសបានពាក់ស្រោមជើង ពាក់ស្បែកជើងឃ្លប់ ឡើងទៅដល់លើផ្ទះកូនស្រី ទើបដោះស្បែកជើងឃ្លប់ចេញ នៅពាក់ស្រោមជើងទៅឈរជាន់នៅលើថ្មដា ដែលគេតំកល់លើកំរាលព្រំដ៏ល្អប្រពៃ គួរជាទីស្រលាញ់ ។

- កូនស្រីចេញពីក្នុងបន្ទប់ កាន់យកដបទឹកអប់មកបាញ់លើជើងកូនប្រុស រួចយកសំលី រឺកូនកន្សែងសល្អស្អាត ទៅត្របលើជើងកូនប្រុសមួយសន្ទុះ ទើបក្រោកឈរឡើង ហុចជាយកន្សែងទៅអោយកូនប្រុសដើរតោងជាយកន្សែង ដើរជិតដល់កំរាលកន្លែងសំពះផ្ទឹម កូនប្រុសលែងជាយកន្សែង, កូនស្រីចូលទៅក្នុងបន្ទប់របស់ខ្លួនវិញ។ ឯកូនប្រុស បានចូលទៅអង្គុយលើកំរាលសំពះផ្ទឹម ។

- អ្នកច្រៀងបើកវាំងនន ទៅឈរច្រៀងនៅមុខបន្ទប់កូនស្រីអញ្ជើញអោយកូនស្រី ចេញមកសំពះផ្ទឹមជាមួយនឹងកូនប្រុស ។

តើកូនស្រីលោកចង់បានអ្វី? រឺលោកចង់ជំរះអ្វី?

+ បើចង់ជំរះធូលី ជើងនៅទាំងស្រោម គ្មានធូលីជាប់នឹងជើង, មានតែលាងជំរះអំពើក្បត់នានា រឺគំនិតពាលាអាវ៉ាសែ អោយចេញ

www.elibraryofcambodia.org

ឆ្ងាយពីខ្លួនកូនប្រុស អោយនៅសល់តែក្លិនក្រអូប បានន័យថា នៅសល់តែការប្រព្រឹត្តអំពើល្អ គឺក្លិនក្រអូបនេះឯង ។

ឯក្លិនក្រអូបទឹកអប់ បានឆ្ងាយណាស់ បានត្រឹមជាង ២ ម៉ែត្រ។ ឯក្លិនក្រអូបនៃការប្រព្រឹត្តល្អរបស់បុរស ស្ត្រីវិញ មានក្លិនក្រអូបមានចំងាយរាប់រយ រាប់ពាន់គីឡូម៉ែត្រ ។

+ បើមិនលាងជើងវិញ វាមានន័យថា ទុកបណ្តោយអោយកូនប្រុស នៅតែរក្សាទុកនូវគំនិត និងអំពើខុសឆ្គងពីមុនមកដាក់ក្នុងគ្រួសារ ហើយកូនស្រី ត្រូវតែសុខចិត្តទទួលយកដោយស្ងៀមស្ងាត់វឹ?

បញ្ជាក់

មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា

ពិធីលាងជើង ពិធីសំពះផ្ទឹម ពិធីតោងស្បៃ ពិធីទាំង ៣ នេះត្រូវមានទំនាក់ទំនងគ្នាយ៉ាងជិតស្និត បានន័យថា បើកូនប្រុស យល់ព្រមអោយកូនស្រីលាងជើង។ លុះដល់ពេលសំពះផ្ទឹម ទើបកូនស្រីយល់ព្រមចូលទៅអង្គុយសំពះផ្ទឹមរួមខ្នើយ កូនប្រុសបានឃើញកូនស្រីបំពេញតួនាទីជានារីគ្រប់លក្ខណ៍ ទើបកូនប្រុសក្រោកឈរតោងស្បៃកូនស្រី រហូតដល់ក្នុងបន្ទប់ ។

ការធ្វើតាមការយល់ឃើញបែបខាងលើនេះ ទើបកូនចៅខ្មែរបានសុខចំរើន អស់យាវជីវ ។

បើធ្វើពិធីលាងជើងរួច ត្រូវរៀបធ្វើពិធីសំពះផ្ទឹមបន្តទៀត ។

ឆ. សូមរិះគន់ស្ថាបនា ចំពោះអ្នករៀបពិធី

ខ្ញុំសូមអភ័យទោស ពីសំនាក់លោកអ្នករៀបកែតំរូវពិធី អាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្មែរថា បើយើងធ្វើត្រូវ គេធ្វើតាមហើយ មិនបាច់ដើរបន្លាចគេថា បើមិនធ្វើបែបនេះ បែបនោះទេ និងលក់ផ្ទៃ។ តែបើយើងធ្វើខុសវិញ បើទុកជាយើងដើរបន្លាចគេយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏គេមិនធ្វើតាមដែរ ។

+ ពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍ ជាច្បាប់ ជាប្រពៃណីខ្មែរទេ បើមានការមិនគោរពអនុវត្តតាម គឺមិនមានថែងអំពីផ្ទៃ វិពិន័យនោះទេ តែគឺត្រូវអប់រំគេ ដែលវាខុសពីទំរង់ច្បាប់ជាតិបច្ចុប្បន្ន គឺអាចផ្ទៃ ដាក់ទណ្ឌកម្មណាមួយនោះ ក៏ត្រូវតែអនុវត្តច្បាប់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុដែរ តើយកប្រាក់ផ្ទៃនោះទុកឯណា?

www.elibraryofcambodia.org

+ ករណីមួយទៀត ជាឧទាហរណ៍ នៅក្នុងពិធីរាំបើកទៀប ច្បាប់ដើមនៅគ្រប់ឯកសារ លោកដាក់ថា រាំបើកបាយស្រី។ ឯលោកអ្នកច្រៀង លោកបានច្រៀងថា រាំបើកបាយប្រស្រី[៣] ។

ខ្ញុំឆ្ងល់

- តើបាយ មានប្រស្រី ដែររឺ?

- បើអ្នកភ្លេងច្រៀងខុស គួរអ្នករៀបពិធី ប្រាប់អ្នកច្រៀងថា មិនមែនបាយប្រស្រីទេ ពាក្យត្រូវលោកហៅថា បាយស្រី ។

- អ្នករៀបពិធី អង្គុយនៅព័ទ្ធជុំវិញត្រៀបត្រា គ្មានអ្នករៀបពិធីណាម្នាក់ ប្រាប់អ្នកច្រៀង អោយកែពាក្យបាយប្រស្រី មកជាពាក្យបាយស្រី វិញឡើយ។ ពាក្យបាយប្រស្រី នៅតែមានច្រៀងរហូតមកដល់ខែ ៦ ឆ្នាំ ២០១២ នេះ ។

ខ្ញុំយល់ថា បើគ្មានអ្នករិះគន់ទេ នៅតែមិនដឹងខុស! បើមិនកែពាក្យបាយប្រស្រីទេ ពាក្យនេះបានរស់ទាំងទទឹងទិស ធ្វើអោយក្លាយន័យដើម ពីព្រោះ គេនាំគ្នាធ្វើតាម នឹងក្លាយជាប្រពៃណីឆ្គួតលីលា ។

---

៣. បាយស្រី<បាយសិរី បាលី, បាយស្រី សំស្ក្រឹត គឺបាយដែលគេបានហូបហើយ ធ្វើអោយអ្នកហូប មានសេចក្ដីសុខចំរើន ។

www.elibraryofcambodia.org

រឺអ្នករៀបពិធី មិនបានចេះ មិនបានដឹង ពាក្យនេះផងទេដឹង?

បើអ្នករៀបពិធី មិនចេះពាក្យបាយស្រីនេះទេ, សូមលោកមើលក្បួនអាពាហ៍ពិពាហ៍ មហាមន្ត្រី ញ៉ូក នូវ ទំព័រ ១៦២ រឺមើលពាក្យបាយស្រី នៅក្នុងវចនានុក្រមខ្មែរ ទំព័រ ៥៦៧ ស្តាំ ។

តើមានមូលហេតុអ្វី បានជាលោកហៅថា បាយស្រី ពីព្រោះ នៅក្នុងពិធីមង្គលការពីសម័យបុរាណ មានធ្វើពិធីហៅព្រលឹង នៅក្នុងពិធីធ្វើធ្មេញ។ ពិធីហៅព្រលឹងនោះ មានពិធីដាំបាយព្រលឹង ។

តើពិធីដាំបាយព្រលឹងនោះ គេធ្វើបែបណា? គេយកអង្ករដំនើបសុទ្ធល្អ ទៅលាងអោយស្អាតល្អ គេដាក់សំដិលអោយស្ងួតល្អ ។

គេកាប់ដូងខ្ចីចំនាស់បន្តិច ពីខាងគូទ គេកាប់ចោះធ្វើជាគំរប។ គេបញ្ចូកអង្ករនោះ ទៅក្នុងដូងអោយពេញ។ គេយកដូងទៅដាក់លើចង្ក្រាន។ គេយកអុសគរដុតដូងនោះ រហូតដល់បាយជិតឆ្អិន ។

ទើបគេយកដូងនោះ មកបើកគំរប គេចាក់ខ្ទិះដូង, ទឹកដោះគោ, សណ្តែក, ល្ង ដែលគេបានលីងឆ្អិនល្អហើយ ខ្លះគេបុក ខ្លះគេដាក់ទាំងមូល ទៅក្នុងបាយនោះ, គេកាយជ្រោយអោយសព្វ ទើបគេយកដូងនោះ ទៅដាក់លើចង្ក្រាន ដុតភ្លើងភ្ញំបាយម្តងទៀត ធ្វើអោយបានឆ្អិនល្អ ។

www.elibraryofcambodia.org

លុះភ្ញំបាយបានឆ្អិនល្អហើយ គេដួសយកបាយ ១ ស្លាបព្រា រឺ ៣ ស្លាបព្រាចេញពីក្នុងដួង មកអោយកូនស្រីហូប នៅពេលដែលលោកអាចារ្យធ្វើពិធីហៅព្រលឹងចប់ ។

ឯបាយព្រលឹងដែលសល់នៅក្នុងដួង លោកដួសដាក់តៀប ទុកយកទៅអោយកូនស្រី-ប្រុសហូប នៅក្នុងពិធីផ្សំដំនេក ។

បញ្ជាក់

នៅក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ពីសម័យបុរាណ លោកប្រើតៀប ៣ គឺ តៀប ១ សំរាប់ដាក់បាយព្រលឹង ទុកអោយកូនស្រី-ប្រុសហូប នៅពេលរៀបពិធីផ្សំដំនេក។ ឯតៀប ២ ទៀត លោកដាក់នំចំនី, មាន់ស្ងោ, សាច់ជ្រូក ផ្សេងទៀត ទុកជូនអ្នករាំបើកបាយស្រី ។

នៅពេលរាំបើកតៀប

គេដាក់តៀបបាយព្រលឹងនៅកណ្ដាល, ឯតៀប ២ ទៀត នៅអមសងខាង។ អ្នកច្រៀងបើកតៀប លោកយកតែតៀបសងខាង, ឯតៀបកណ្ដាល លោកទុកជូនកូនស្រី-ប្រុស ។

មូលហេតុអ្វី បានជាលោកប្រើតៀប ៣ ?

ម្ដេចបច្ចុប្បន្ន នៅតែតៀប ២ វិញ ?

បើយោងតាមប្រពៃណីខ្មែរ, បើលោកបង្កើតអ្វីៗ លោកបានគោរពតាមគោលការណ៍ ៤ គឺ ៣, ៥, ៧, ៩ ។

www.elibraryofcambodia.org

សូមពិនិត្យមើលកាំជណ្តើរផ្ទះខ្មែរបុរាណ :

បើផ្ទះលោកទាប លោកធ្វើជណ្តើរមានកាំមួយ ។

បើផ្ទះលោកខ្ពស់បន្តិច លោកធ្វើជណ្តើរមានកាំ ៣, ៥, ៧, ៩។ បើផ្ទះនោះខ្ពស់ លោកធ្វើជណ្តើរបត់ចុះ បត់ឡើង, ធ្វើយ៉ាងណា អោយជណ្តើរនោះ មានកាំ ៣, ៥, ៧, ៩។ ឯជណ្តើរមានកាំ ៩ មិនឃើញមាននៅសល់ ។

សង្កេតតាមឯកសារនានា

បើសង្កេតតាមឯកសារនានាឃើញថា ខ្មែរពីសម័យបុរាណ លោកបានគោរពតាម

- បារ៉មី ៥ : មេ, បា, ព្រះ, តា, ចារ ។

តែក្រោយមក ប្រហែលជានៅក្រោយសម័យព្រហ្មញ្ញសាសនា វីព្រះពុទ្ធសាសនាចូលស្រុកខ្មែរ គេឃើញ :

+ ព្រហ្មញ្ញសាសនា មានបារ៉មី ៣

១. ព្រះព្រហ្ម

២. ព្រះឥសូរ

៣. ព្រះនារាយណ៍

+ ពុទ្ធសាសនា មានបារ៉មី ៣ ដែរ

១. ព្រះពុទ្ធ

www.elibraryofcambodia.org

២. ព្រះធម៌

៣. ព្រះសង្ឃ ។

ថ្ងៃក្រោយមក ឃើញខ្មែរដូរបាវចនារបស់ខ្លួនថា ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ខ្មែរបានដូរបាវចនាពី ៥ មក ៣ ប្រហែលជាសម័យមុន ការកសាងប្រាសាទអង្គរវត្ត បានជាប្រាសាទអង្គរវត្ត មានកំពូល៥ បើយើងមើលពីលើ, ពីចំហៀង, បើយើងមើលពីខាងមុខ ពីក្រោយ ឃើញប្រាសាទអង្គរវត្ត មានកំពូល ៣ ។

តាមទស្សនៈផ្ទាល់ខ្លួន

ក. ដោយស្រុកក្រផង ប្រជាជនហាក់ដូចជាអស់ជំនឿផង នៅពេលរៀបការកូនចៅ គ្មានបានរៀប ៖

- ពិធីធ្វើធ្មេញ
- ពិធីហៅព្រលឹង
- ពិធីដាំបាយព្រលឹង
- គ្មានបាយព្រលឹងដាក់តៀប បានជាឃើញនៅសល់តែតៀប ២ ។

www.elibraryofcambodia.org

៦. នៅពេលនោះ ហាក់ដូចជាមានទ្រីស្តិ និយមគូ នៅក្នុងពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍កូនចៅខ្មែរ នៅចុងសតវត្សទី ២០ និងដើមសតវត្សទី ២១ នេះ ដូចជា

- ទៀប ២
- មូស្លាអមខ្លួន ២
- ថង់រង ២
- ស្លាដក ស្លាកន្សែង ២
- ទៀនពេលា ១ គូ,... ។

សូមជួយពិចារណា? តើមកពីមានមូលហេតុអ្វី?

បញ្ជាក់

ពីសម័យបុរាណ លោកមានជំនឿថា បើអ្នកណាម្នាក់បានហូបបាយព្រលឹង អ្នកនោះ នឹងមានព្រលឹងទាំង ១៩ ចូលមកស្ថិតនៅក្នុងខ្លួន បានសុខ បានចំរើន មានសិរីសួស្តីគ្រប់ពេលវេលា កុំបីមានចង្រៃឧបទ្រព្យអ្វីកើតមានដល់ខ្លួនឡើយ ។

ដូចនេះ នៅគ្រប់ពិធីទាំងអស់ ដូចជា ពិធីកោរជុក, ចូលម្លប់, ចេញពីម្លប់, បួសសាមណេរ, ភិក្ខុ, ការ, ចំរើនព្រះជន្ម,... លោកបានធ្វើពិធីហៅព្រលឹងទាំងអស់ អោយអ្នកដែលគេរៀបពិធី បានហូបបាយព្រលឹងគ្រប់ៗគ្នា នៅគ្រប់ពិធីទាំងអស់ ។

www.elibraryofcambodia.org

វាយបញ្ចូលជា eBook ដោយ ម៉េង សោភ័ណ្ឌ

ក្រោមការឧបត្ថម្ភពីសំណាក់ ខ្មៅ យុន សំរ៉ង

គាំទ្រពីលោក ជា សារឿន

ដើម្បីបម្រើប្រយោជន៍ជាសាធារណៈ ដោយមិនគិតកម្រៃ

ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤

មូលនិធិខ្មែរសំរាប់ការសិក្សា

www.elibraryofcambodia.org